

web: bass.institute

Institute for Bass Sciences
Inštitut za basovske znanosti

NEKAJ PEVSKIH SPOSOBNOSTI BASISTOV

Vsplošno je znano, da je obdobje polifone vokalne glasbe renesanse vse do današnjega časa nepreseženo. Renesančne partiture skladb, ki so pisane v »modalnih« lestvicah, so pravzaprav pisane »na kožo« basistom.

Če se kdo vprašuje zakaj, naj razložimo, da oznaka »modalen« izhaja iz latinske besede *modus* - *moda*, kar v prevodu pomeni eno od osnovnih jedi velikonočne pojedine. Najbolj priljubljena in najpogostejša lestvica v skladbah je jonska. Sedaj pravimo tej lestvici »dur«. Dur »durus« pa pomeni v slovenščini trd.

Naš mojster Iacobus Gallus, ki je bil basist, je napisal največ skladb v eolskem modusu - lestvici. Zato naj naštejemo nekaj njegovih najbolj znanih madrigalov: *Gallus amat Venerem* (*Petelin ljubi Venero*); *Quam gallina suum parit ovum* (*Ko kokoška vali, kokodaka*); *Libertas animi cibus est* (*Svoboda duha je kruh in resnično veselje*); *O mors quam dura* (*O smrt, kako trde, žalostne so tvoje postave*); *Quicito dat, bis dat* (*Kdor (Katera) hitro da, dvakrat da*). Seveda ne smemo pri naštevanju izpustiti najbolj znanega Gallusovega moteta v dvozborju *Pater noster* (*Oče naš, ki si v nebesih*). Gallus ima v svojem obsežnem opusu, 500 skladb, od tega je kakih 300 v jonski lestvici. Pri vseh naštetih skladbah briljirajo basi, saj renesančne skladbe temeljijo na besednih poudarkih ter na dolžinah in kračinah zlogov. V renesansi taktov niso pisali. Tonalitete skladb so prilagojene basovskemu obsegu. Glasbene vilice takrat še niso bile izumljene.

Omenim naj še eno sposobnost basov. To so pevci »kotratenoristi«, ki se lahko s posebnim šolanjem tehnike petja naučijo peti v mezzosopranskem in sopranskem obsegu glasu, z namenom da lahko izvajajo sopranske vloge v baročnih skladbah in operah. Vsi ti umetniki so po naravi glasu baritonisti (to nima nobene zveze s švicarsko šolo »jodlanja« brez besedila, ki jo obvladujejo predvsem ženske in tenorji).

V instrumentalni glasbi konec 16. stoletja in v baroku je bil v uporabi notni zapis imenovan »generalbas« italijansko »*basso continuo*«. Šlo je za zapis skladb z basovsko melodijo, nad njim pa so bile dodane številčne oznake, ki so zaznamovale glavne intervale in akorde nad basovskimi notami. Razlaga k tej notaciji z imenom »generalbas« ni potrebna. Prevod pa je: Bas - general !

Nadgradnja basovskega glasu je t. i. »*basso profundo*«. To je glas posebej sposobnega basista (običajno Rusa), ki se giblje v obsegu velike oktave (C- c).

Ti basisti so zelo redki in z glasom ogrožajo bližnje predmete, saj pojejo že v področju potresnih frekvenc.